

ט"ו בשבט

ראש השנה לאילנות

ראש השנה "לאילנות"? שהailנות יתגגו בלבד! מה הקשר אלינו?

טרם הסתיים חודש כסלו, עוד טעם הסופגניות לא פג מפיינו, וכבר מקדמים את פנינו בכל אתר ואטר דוכנים מלאים פיצוחים ופירוטים יבשים מכל גווני הקשת - ואף יותר מכך. מי שעוקב שם לב, רואה שכל שנה מתגלים עוד סוגים של פירות יבשים, נראה שישנה מערכת שלמה שדווגת שהיא לנו שולחן צבעוני ומוחיד יותר משנה שעברה. כל פעם הם "מייבשים" לנו עוד סוג של פרי, וכך אשר מסתכלים אחרה על הדור הקודם, מגלים שלא היה להם אפילו חצי מהפירות יבשים שנמצאים באמתתחנו.

אך נسألת השאלה: האם לכך התכוונו חז"ל שהכתירו את היום הזה במילים "ראש השנה לאילנות"? אמר! מותר לאכול ולהشمין, בפרט אם זה במסווה של עבודה ה', אך כל זה בתנאי שאנו מתעלמים "גם" ברוחניות ויצאים מההגזה עם "מסר", ולא רק עם "cars".

לשם כך, נעהה כאן בס"ד נקודה קטנה, "ممתק אמיתי", והיה אם בפנים אותו, אפשר בהחלט לומר שהרwoחנו רוח גדול.

נפתח בס"ד בkowskiה: ט"ו בשבט הוא חג "לאילנות". ומן הראי היה שהailנות יתגגו את חגם לבדם וישרו את שירתם לבוראם, אך כיצד קשורים אנו לכל העסק הזה, עד כדי כך שהפכו "למחותנין ראשית"? כולנו מכירים את התשובה. בתורה נאמר כי באתם עז בפניכם (דברים כ' י"ט), התורה ממשילה את האדם "עלע השדה". אלא שעדין צריך להבין, "במה דומה האדם לעז"? במשקל? בהיקף? בצעע? לא וללא! יש מכנה מסוות פנימי ועמוק יותר - בין האדם לעז, ממש בבחינת "משל ונמשל". בואו ונתבונן בו.

ערלה: בעז יש מצוות "ביכורים", לתת את הראשון לכהן. גם באדם נותן את הראשון לכהן, קוראים לזה "פדיון הבן".

ביכורים: בעז יש שמיטה וובל, והshmיטה מוכנה בתורה "שבת", שנאמר ושבטה הארץ נשבטת להה (ויקרא כ"ה ב') והוובל מוכנה בתורה "קודש" שנאמר יוובל הוא "קדש" תהיה לכם (ויקרא כ"ה י"ב) בנגד זה יש לאדם את "השבת קודש" התורה מוכנה את השבת בשם "שבת קודש" שנאמר (שמות ט"ז כ"ג) "שבת קדש" לה' מפרק את אנטר תפאו וכו'.

הפרשת תרומות ומעשרות: בעז יש "תרומות ומעשרות", בנגד זה יש את "ברית המילה" שהאדם מפריש חתיכה מעצמו למען הבורא.

כלאים: בעז יש איסור "כלאים", אסור לערב מין בשאיינו מינו, גם לאדם יש איסור להתערב בשאיינו מינו כלשון הפסוק (ויקרא י"ח כ"ג) זובכל באה לא תתן שבקתך ליטמאה בה ואשנה לא תעמד לפניך בהמה לרבעה "תובל" הוא: ("כלאים ותבל" שניהם פירושם "ערבות"! עיין רש"י ויקרא י"ח כ"ג ובaban עדרא דברים כ"ב ט').

אכן האדם הוא "על השדה", ובמשמעות של תורה יש דמיון נפלא בין לבן עז. אך השאלה היא, האם יש דמיון נוסף בינהם? האם האדם יכול ללמידה מהעז דרך עבודה ה'? התשובה היא 18 פעמים "כן"! בואו ונראה:

ט"ו בשבט

1 עז צער יכול לגדול עקום, لكن בעצירותו קשורין לו תומך. ומהו התומך? עז מבוגר עבה יותר שכבר הוכיח את עצמו והצליח לגדול ישר. "רק עז זהה" יכול לדאוג לשער עז חדש. כך גם בrhoחניות. האדם הוא טירון וدل ניסיון. הוא יכול ליפול בקלות ולהיאבד. אם כן מה עליו לעשות? להיצמד "למקל תומך", מקל שכבר הטעבה והתחשל "בדעת תורה", ועל ידי שהוא נצמד אליו - הוא יוכל מנפילות וקריסות. אכן, מי שצמוד לרַב, יש לו עתיד. מי שלא, נועד לכישלון. שהרי החיים נמשלו "לגן המבוכה" - ואין שום סיכוי לעבור אותם בלבד. لكن חובה להתבטל למי שכבר למד ומכיר את הדרכָו ולקבל ממנו את ההכוונה כיצד הגיעו אל היעד.

מעניין לעניין באותו עניין: למה רב נמשל "למקל תומך"? כי פעם מרגאים את "התומך", ופעם את "המקל". פעם מביבנים את דעתו וסבירתו, בבחינת "תומך", ופעם דבריו נראים תמהונים ונוקשים, בבחינת "מקל". אך צריך לדעת לקבל את דעתו תמיד בהתבמלות גמורה, וכבר מובטחים אלו שהונוטל עזה מרובינו נכשל (תנחותם שמות כ"ט), שהרי בסך הכל הוא מייצג את "התורה" ולא את "עצמם". וגם זה אכן למדים מהעז. כיצד?

עוז, יש לו ענפי ענפים, רבעות עלים, מאות פירות, אך הכל יוצא מגזע אחד. כך גם בrhoחניות. יש רבעות יהודים (עלים ופיריות), הנמצאים על אלף ענפים (רבנים), אך כולם יושבים על גזע אחד, שהוא התורה. לאף אחד אין גזע אחר, ולעולם הרב מייצג את התורה ולא את עצמו.

2 עז איכותי ומוחך, אסור לחתת לו לגדול פרא. צריך כל הזמן להשקיע בו בצדיו שלא יכמוש ויבול. ככל שימושים בו יותר, כך התוצאות שהוא נותן - גבוזות יותר ויותר. וכך גם האדם. האדם הוא "נדר הבריאה", הוא עז מובהר ביותר. בבחינת "כליזה", מצד שני כל דבר קטן עשוי להרホס אותו, בבחינת "כליז זוכית". لكن אסור לו לגדול פרא. חובה עליו תמיד להשקיע ולפתח את הרוחניות. וככל שהוא ישקיע בזה יותר, כך הרוחניות והפנימיות שלו יתעצמו יותר ויותר. לעולם אסור לעזר את השקעה זו.

3 בעז לא מתקמץנים. לא מטפלים ומשקיעים רק בקרקע שתחת העז בלבד - אלא מותחים את השקעה הלאה עוד כמה מטר מסביב. דואגים שככל הקרקע מסביב תהיה טובה, עדורה מקוצים, מזובלת, רוויה מים, מוצפת שימוש וכו'. וכך גם בrhoחניות. לא מספיק לעשות מצאות ולהיות "נקודתי". אלא צריך להתרפס הלאה "מסביב". לעשות הכנה לפני ואחרי המצויה, כמו שלימדונו רבוינו - שצדיקים הראשונים לא היו רק "מתפללים". אלא שוהים לפניו, מתעכבים אחרי, הם עשו מזה עסוק שלהם.

יהודו שאוהב את ה', הוא לא נקודתי ומhapus להתפטר, אלא מרחיב הלאה את המצויה. הוא לא מhapus להוציא את השבת כמה שייתר מהר, אלא משתמש לסתור אותה עוד קצת. הוא לא מכניס אותה ברגע האחרון, אלא מכניס אותה בחיבה כבר בפלאג המנחה.

זה בדיק כמו קופסת "הטייפ" שנמצאת על הדלפק בוחנות. מי שאוהב את המוכר וננהנה מהשירות, לא רק שהוא משלם כמה שאומרים לו, אלא הוא עוד מכניס "טייפ" לקופסה עם כל הלב. אך מי שלא אהב את המוכר ולא נהנה מהשירות, גם את מה שאומרים לו לשלם הוא משלם עם חצי לב. זה המשל. הנמשל, בORA עולם משפייע علينا "כל טוב" והוא מבקש מאיתנו שנשלם לו על ידי עשיית מצאות.ומי שמשאיר "טייפ", מי שמוסיף בתשלומים (במצאות) עוד קצת, אותן הוא אוהב ומוקיר את המוכר.

זכורני מהישיבה (בית שמעיה) שראש הישיבה אמר כך: ישנים שני קבועות. אחת יש לה תרי"ג "בעיות". הם עושים הכל במצבים ובליל לב, ממש כבד שעל הגב שמנסכים רק להיפטר ממנה. וישנה קבועה נוספת שיש לה תרי"ג "מצאות", אלו הם האנשים שעושים הכל עם הנאה והתרומות, ושאייפתנו להימנות עם הקבוצה זו.

4 לא מגדלים עז ואח"כ נותנים לו מטרה אלא מגדילים את העז מראש בשבייל מטרה מסוימת. לנו, לאתרוגים, לפירות וכו'. וכך גם האדם. אסור לו לחיות "פרא" ולעשות ככל העולה על רוחו בלי מטרה - ורק בערוב ימיו בבית אבות להתחיל לבנות מטרה לעצמו. זו דרך פסולה ולא סוללה. אלא מראשת חי האדם, צריך הוא לזכור את המטרה אשר היא "ברור אלוקינו שבראנו לכבודו, להיות עבדיו ולעשות את רצונו. זו המטרה היחידה שאמורה להצעיד את האדם מרגע לידתו.

5 עז צריך לשמור עליו מפני מזקיים חיצוניים. לפעם העז בסדר, אבל יש השפעה מבחוץ שמצויה לו.

ט"ו בשבט

ישנים וירוסים וחידקים הפוצעים ומרעילים אותו, לפעמים באים בהמות ועויפות ומכלים אותו, لكن מזמן ידיהם לא דחלילים, נותנים לו זירות וחיסכון, ריסוסים וטיפולים, קוראים לזה "טיפול משמר". כך גם ביראת שמים של האדם. יתכן וכעת הכל בסדר, בפנים הניצוץ דולק ובווער, אבל... הרי הוא מוקף בחבורה רעה ובסביבה המליאה מרעין בישין שדרבן היצור מנסה לחדר אל נשמו. וכך, לא די בכך שכעת הלב בוער וזהר באור ה', אלא צריך לעשות בכל רגע "טיפול משמר ומנטרל", בכך שלא נזק מסביבתנו.

(6) עץ מידי פעם מגדים אותו, מקטצים ומקטינים אותו. כמובן שעושים זאת לטובתו ומחמת ההכרח "כדי שייריך ימים". הנכוודה הזה שייכת גם ברוחניות. צריך לדעת שלפעמים יש הכרח וצריך לגэм, לדלאג, כביכול לקצץ בעבודת ה', ואין להיבהל מכך. משום שבמשקפים של תורה, כיוון "שהגיזום" הזה נחוץ - זה עצמו נקרא עבודה ה'. לדוגמא: צריך לעזרה לאשה - גם אם זה על חשבון לימוד תורה, בדיקות כמו שצריך להתפלל - למחרות שכביכול זה בא על חשבון לימוד תורה, שהרי בזמן הזה יכולנו ללימוד עוד קצת. דוגמא נוספת: שמעתי אדם גדול שתפקידו מסויימת התפלל בשבת בבוקר בבית, כי אשתו הייתה חלה ולא יכולה לעמוד בנטל של הטיפול בילדים בזמן הזה. הנה יהודי שגידם מעבודת ה', מתפילה בצדורה, קדיש קדושה וברכו, משומ שזה בא על חשבון "בין אדם לחברו". דוגמא נוספת: למחרות צריך לקצץ בהוצאות שבת, בגין עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות. כך היא דרך ורצונה של תורה. לא להינעל על "מה שכותבו" - אלא על מה רוצה ה' "מנני ברגע זה".

(7) עץ שמת, זה בלתי הפיך! ואפילו אם הוא לא מת אלא רק פרי אחד שלו מת, הרי שהפרוי הזה אבד לנצח ואין לו תקנה. כך גם ברוחניות. צריך לדעת שככל מעידה שהאדם מועד, זה "נzek בלתי הפיך". זה עושים בו רושם ושורף ממנו חתיכה לנצח ומצמצם את פירותיו הרוחניים. אדם שהחמייך מצואה, זה נקרא "מעוות לא יכול לתكون". ואפילו אם הוא יעשה תשובה, עדין בשאר בו רושם - וזה גمرا מפורשת. (שבת קיט): אמר ריש לקיש בשם רב יהודה הנשיא: אין העולם מתקיים אלא בשבייל הבל תינוקות של בית רבנן. תורה שלומדים הילדים). אמר לו רב פפא לאביי: ומה עם תורה ותורתך? למה בשביילה העולם לא מתקיים? השיב לו אבוי: אינו דומה הבל שיש בו חטא, להבל שאין בו חטא. עד כאן האגדה.

כעת באו חשבון: ברור לכולנו שרבע פפא ואבוי היו קדושים וטהורים. אצלם חטאיהם היו נמדדים "בחוט השערה". כמו כן, ודאי שגם הם חטאו - הם עשו תשובה באותו יום - כמו שאומרת הגמרא (ברכות יט). אם ראיית תלמיד חכם שעבר עבירה בלילה, אל תהרהר אחריו ביום. שודאי עשה תשובה. ולמרות כל זאת, תורתם של רב פפא ואבוי הייתה בבחינת "הבל פה שיש בו חטא" לעומת תורתם של תינוק שמעולם לא חטא. הנה גمرا מפורשת שחטא גורם נזק בלתי הפיך. ברור שאפשר עדין להתקדם ולעבוד את ה', אך מתקיים?

יש לזה בחינה של "נייר מחוק" ולא של "נייר חלק", וכל מעדיה עשו את הנieur למחוק ומתושטש יותר. "ערבירה" בגיימטריה זה, 287 שזה גם הגימטריה של המילה "אפור". למדך, שככל עבירה מלכילת את הנשמה לנצח. גם אחרי התשובה, הנשמה כבר לא לבנה, בבחינת "נייר חלק", אלא היא קיבלה כבר גוון "אפור", בבחינת "נייר מחוק".

(8) בעצם יש זמנים קרייטיים. אם הפסdet אותם, הפסdet את העץ. יש זמן שצריך השקיה מרובה, ויש זמן שהעץ דורש חמהה והגנה מהרוח, יש את הזבול ויש את הקטיף, אסור לדלאג על הזמינים הללו, והגם שלא רואים את הנזק מיידי, כל חקלאי מתייחל ידע שהוא רק עניין של זמן. כך גם בקדושא. לכל זמן ועת. אסור לעשותות "סלט" ולדלאג על אחד מהzmanים. יש זמן קריאת שמע, זמן תפילה, זמן להתכנס לשבת, אסור לוותר על אף אחד מהם, כי זה מתנקם ופגם ברוחניות. הנזק הוא רק עניין של זמן. כי מי שמנזנich בסוף משלם עלך.

(9) לא כל העצים שוים. יש כאלה שדורשים יותר מים, יש שרגליים יותר לתולעים, הכלל הוא: לעולם אין להשות את הטיפול בין העצים אלא יש לתת לכל עץ את הטיפול המתאים עבורו. כך גם באדם, בעבודת ה' שלנו. לעולם אין "להעתיק" את הדרך מהשנין, זה לא עניין של "אופנה", לא יכולים צריכים להיראות אותו דבר, לכל אחד יש את הדרך שמליה אותו מעליה בסולם העולה בית אל - ובה הוא צריך להתميد ולהשקייע, כמו שנאמר (משל כי"ב ו') חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקון לא יסור ממנה, הרי שלכל אחד מנערותו ועד זקנותו יש את הדרך שהוא צריך לעבוד את בוראו, צריך להיזהר לא להיסחף ולערबב.

ט"ו בשבט

אמת, הכל נכון וקיים, לכל השקפה אפשר למצוא מקור תורני, אך למרות זאת, האדם לא צריך לחוקת את הכלים של אנשים אחרים, אלא להתבונן "בכל שלו", שהרי לכל כלי יש צורת מילוי שונה. כוס מלאים עם קנקן, חבית מלאים עם דלי, צלחות מלאים עם מצקת, לא כל הכלים שוים, וצריך למלא כל כלי בצורה המותאמת לו.

(10) כאשר מסתכלים על העץ מלמעלה, רואים גזע אחד, לא מי ידוע מה מרשימים ומורכב. אך כאשר חופרים ומחטטים יותר למטה, מתחת לפנוי הקרקע, מגלים פתאום עולם שלם! שורשים ארוכים המתפזרים ומעמיקים בעשרות מטרים, הרבה יותר מהשיטה שראויים מעל פני הקרקע. אכן כך יש להסתכל על כל יהודי. אין דבר כזה "יהודי פשוט". אומנם רואים איש גזע בודד, שהוא שלא עושה הרבה רושם ורעש, אך צריך לדעת שאם נחדר פנימה את הגזע הזה, נגלה שהוא חובק עלמות ומחובר באלפי שלוחות לכל מיני נקודות, נגלה לפטע עד כמה הוא באמת מיוחד. כן כן, כך יש להביט על כל יהודי.

(11) בacz, השורשים שלו טמונים עמוק באדמה. וככל שהם עמוקים ופולשים יותר, כך יציבותו של העץ איתנה יותר והוא עמיד בפני סופות ורוחות. מצד שני ככל שעורשו גלויים יותר, כך עמידתו עקרה יותר. בדיקן כך צריך להתenga ברוחניות. לא צריך להפגין את הכל בחוץ. לא צריך לפרש ולנפנוף בכל מעשה טוב שהוא עושים, צריך להסתיר ולהטמין אותם, להראות בחיצונית רק גזע אחד פשוט, אחד ממשנית בגאוותה, (לא 8X8) וככל שנחביא ונסתיר את מעשינו עמוק יותר כך יציבותנו ועמדנו ברוחניות תהיה איתנה יותר. אכן כך גדול ישראל לאורך כל ההיסטוריה. מר עוקבא ואשתו בתנו צדקה במסירות נפש - עד כדי קפיצה לתנור בוער. הרש"ש שהיה תלמיד חכם מופלג התחשף למנקה בית המדרש, ובסתור בלילה היה כותב תשובה לכל השאלות שנתקשו בהם הלומדים ולא מצאו פתרון, והיה מניח להם את זה בספריהם. המושג "галות" שערכו גדולי ישראל, הוא התגלמות הנקודה הזאת שגם כתעת מדברים עלייה. כך יהודי אמיתי.

(12) אז, ברור שהעיקר בו זה הפירות. אך למרות זאת, לא משקים ומשקייעים בפירות - אלא בשורשים המכוסים - ומשם זה פועל על הפירות. אך מי שמנסה להשקות את הפירות שלמלعلا במקום להשקות את השורשים, העץ שלו ימות. גם ברוחניות זה עובד כך. נצטוינו לקיים תרי"ג מצות. אין ספק שהם חשובים. אך למרות זאת, עיקר ההשקעה צריכה להיות "בשורשים", בפנימיות הלב, בתוך העצמות, ליישר שם את ההשקה, "לחיות" דעת תורה, לפתח את השמחה האהבה והתשואה לברא, שם זה כבר יצא ויתן טעם בפירות "במהיים הטובים שלנו" וחיה אותם. אך מי שמנסה לדלג על השלב הזה, מי שלא משקיע בפנימיות ובשורשים - ובפנים הלב שלו מת, כיצד הוא חף להרגיש חיות בפירות, במהיים הטובים? הרי ביהדות, המעשה בבחינת "לבוש" והלב בבחינת "בשמה". ואם הנשמה בפנים מתה, כיצד האדם רוצה להרגיש חיות בגוף (במעשה)? ואת זה גלמו לנו חז"ל במילוי: רחמנא ליבא בעי. כי שם עיקר החיים של המעשה.

(13) כאשר זורעים גרעין של עץ, בהתחלה לא רואים כלום. מכנים את הגרעין לאדמה, שם הוא מركיב ומתכלה עד שנאבדים ונשמדים עקבותיו. אך גן טוב, לא נבהל. הוא ידוע שכן הדרך, ובעוד תקופה יעמוד כאן עץ. כמו כן גנטטיκ יודע שקדם בא העץ - ורק אחר כך הפירות. גם כאשר הפרי בא, בהתחלה הוא בסור, מר וחמצץ, ורק כעבור זמן הוא הופך למתק. גן מקצוע יודע שההתפתחות באה בשלבים, ואת הצלחה אי אפשר לקטוף ביום הראשון. אותו דבר בעבודת ה'. בהתחלה זורעים - וזה מרכיב, מתאימים ומוסרים נפש, ולמרות זאת חשים קשיים. וגם כאשר כבר צומח משהו - זה ביל' פירות, וגם כאשר כבר רואים פירות, בהתחלה הם מרים, אך אל דאגה, שכן הדרך והמתכוון, כל ההתחלות קשות, ובסוף מתברר שההמתנה הייתה משתלמת ועוד נראה פירות לתפארת.

(14) עז - "תפוח", יכול להצמיח רק "תפוח". לא יתכן שיוצא ממנו פרי אחר. ואם יצא פרי אחר, סימן שעשו לעץ "הרכבה". חתכו מהעץ וחברו אליו גוףZR. וכך גם האדם היהודי. אם הוא נקי מכל מרעין בישין, עיתונות וספרות פסולה, הוא חייב לצאת גדול, קלשון התוס' (כתובות סג. ד"ה אדעתא), שאמר בזה הלשון: דרך הוא בהולך ללמידה שנעשה אדם גדול. זה ברור ומהיבר המציאות. אם כן למה אנו רואים

ט"ו בשבט

אחרת? כי עושים "הרכבה". חותכים מהעץ ומחברים אליו גוף זר. מקטינים בדעת תורה וביראת שמים, מתלבשים לפי רוח האופנה ולא רוח ההלכה, لكن העץ מחליף זהות ומזכה לנו פרות באושם ולא פירות מתוקים - וזה בולט בעיקר בילדים, משום שהוא "העץ", ואילו הם "הפירות".

(15) עז שורשי התיבשו, לא רואים את זה מיד על הפירות. משום שהפירות לא יונקים ישר מהשורש - אלא מלחלוחית הענפים. וכיון שהענפים עדין לחיים - יש לפירות עוד קצת מה לנוק, אך רק עניין של זמן עד זהה יגמר. لكن, גן החכם, לא מסתנוור מהפירות הפורחים - אלא תמיד הוא בודק את מצב השורשים, האם שלום טוב והם בסדר. כך גם האדם. אסור לא להסתנוור מהפירות, מהחיצונות שהוא משדר, אלא עליו לבחון תמיד את הפנימיות, האם גם שם הכל חי? האם באמת הוא מכוון ומודרך על ידי רב? האם הוא עבד לה' או שמא חס ושלום הוא עבד לתאותיו ויצריו. האם הוא שלוט - או שמא בשלט, האם הוא חיצוני - או פנימי, שהרי העבר המוצלח אינם ביטוח על העתיד.

(16) יש עז פרי ויש עז סרק. לא כולם שווים. יש גם עז שמצויה מעט פירות ויש שמצויה יותר. יש עז שפירותיו גדולים, ויש שפירותיו קטנים. יש מתוקים ויש מרימים. גם בעבודת ה', יש כל מיני סוגים. יש אחד שפירותיו מתוקים, הוא נוח למקום ולבריות. יש אחד שפירותיו חמוצים, נוח למקום ולא לבריות. יש אחד שפירותיו מרימים, לא נוח למקום ולא לבריות. יש אחד שאין לו בכלל פירות, לא מרגשים אותו, הוא לא מזיק ולא מועיל, מנתק מהחברה וחוי בבדידות. השאייפה שלנו היא להגעה "לפירות מתוקים". להיות מעורים עם הכלל, להוציא פירות ולהעניק מהם לאחרים, להיות בבחינת "אהוב למטה ונחמד למעלה".

(17) לכל עז צורתה עליה שונה וסידור ענפיהם אחר. וזה לא מומ. ככל עז יש את התכונות שלו וזה בעצם שלמותו. הבורא בעוולמו לא עשה את כל העצים שווים. גם בפנימיות ובמעלות, לכל עז יש מעלה מיוחדת. אחד יש בו את כח הראייה (אזור). אחד הזיכרון (שמנ), השלישי השמחה (יין). הרביעי מזון ומשביע (תמן וחיטה), החמישי רפואי, ולמרות שכל אחד שונה במרקחהו וצורתו - כולם נחוצים ומועילים בעולם. כך גם בעבודת ה'. כל אחד צועד בדרך רבותיו, כפי מסורת מנהגי, ואל לאחד לפסול ולשלול את רעהו משום שלא נהג כמותו, כי כל עז ודרך, כך היא שלמותו, ובאמת כולם נחוצים בעולמו של הבורא. אחד מצלה לקרב רוחקים על ידי כח השמחה שבו, השני על ידי عمل התורה, השלישי על ידי השקעה מיוחדת בתפילה, הרביעי על ידי הטיש של האדמה"ר והדיבוק חברים, כולם עבדי ה' ויקרים לו.

אותה גברת בשינוי אדרת: יש עז שנונת פירות בקייז ויש שנונת פירות בחורף ויש שנונת כל השנה. וכך גם האדם. יש שרוכניותו מתעוררת ונוננת פירות על ידי "חום" בבחינת "קייז", ויש שיוטר צריך את היד הקשה והקרבה בבחינת "חוורף", יש שבכל דרך עובד את ה'. אך כולם קדושים מתוקים וטעימים.

(18) עז משפייע כל על הסביבה כולה. כל מי שנכנס תחתיו - ננהנה ממנו ונשאר עם טעם טוב (תענית ה): קר גם האדם. לא מספיק שהוא יתרoomם בעצמו וינהנה בלבד מזיו השכינה. אלא הוא צריך לסוכך על כל האзор, על בני ביתו, משפחתו, מכיריו ידידי, כל מי שבא אליו ברגע צריך שיירגיש את הצל הנעים והפירות המתוקים שבו, את געם הליקוטיו, את העדינות והצניעות שינק מהتورה, אך אם האדם לא משפייע מטבו על הכלל, רחוק הוא מהשלמות.

אומנם הוא הפנים את כל ה-17 היסודות הקודמים, ולכן הוא כבר אדם "טוב" (גימטריה, (17) אך זה לא מספיק. ורק אם הוא השיג גם את השער הזה האחרון, לחשוב על הכלל, לדעת להעניק לאחרים ממתנותיו שזכה מהborא, רק אז הוא זוכה להעיף אל הפסגה ולקבל את השם "חי" (גימטריה, (18) כי יש לו את חי' היסודות שלמדו מהעץ.

אפשר להאריך הרבה בעניין וכדרכה של תורה להתפתח עם זה הלאה, אך השנה בעוצר כאן, ואם עד שנה הבאה נפנים את כל מה שלמדו עד עכשיו, יהיה מקום להמשיך הלאה את המערכת. בינתיים... יש לנו מספיק עבודה.
עבדה נעימה!

ט"ו בשבט